

Votaziun chantunala dal pievel dals 16 da matg 2004

Explicaziuns dal cussegl grond

Construcziun nova e sanaziun da la scola chantunala da Cuira

Cun realisar il concept general preschent duai vegnir construida en la regiun «Plessur» per ils giuvenils che frequentan la scola chantunala da Cuira l'infrastructura necessaria che correspunda a las pretensiuns actualas. Il project da construcziun serva al bainstar da las scholaras e dals scholars e contribuescha ad ina scolaziun da scola media buna e confurma al temp. Il concept general è concepì per 1200 fin 1300 scholaras e scholars. Uschia tegna il project quint dal basegn da l'intschess actual cumpiglià da la scola chantunala. Ultra da quai è el accordà cun il concept vertent da las scolas medias dal Grischun da l'onn 1996.

Las lavurs da planisaziun han mussà ch'igl è raschunaivel da concentrar l'infrastructura da la scola media en il territori «Plessur»/«Sand» (anteriur seminari da magisters, stabiliment da sport «Sand»). Il concept general ch'è vegnì elavurà silsuent cun la concentraziun da l'infrastructura e renunziand al lieu d'enfin ussa «Halde» sto vegnir nizzegià sco schanza per ina nova orientaziun strategica, perquai che:

- il concept general pussibilitescha la realisaziun d'in center da furmaziun;
- la direcziun da la scola en in lieu vegn facilitada e perquai ch'i dat custs da manaschi pli bass che cun pli blers lieus;
- la purschida da scolaziun en in lieu è meglra per las scholaras ed ils scholars e perquai che las midadas da lieu durant il temp d'instrucziun, ch'èn colliadas cun privels d'accidents cun il traffic sin via e che consumeschan bler temp, crodan.

Il concept general ha avantatgs tant or dal puntg da vista scolastic sco er economic. El ha – cumpareglià cun autras variantas examinadas – sumegliants custs d'investiziun, ma custs da manaschi ch'èn annualmain per var in milliun pli bass.

Stimadas conburgaisas e stimads conburgais

Nus As preschentamain il sequent project per la votaziun:

Construcziun nova e sanaziun da la scola chantunala da Cuira

1. Rinforzar ils fatgs da scola media dal Grischun cun ina infrastruttura che correspunda als basegns

Ils fatgs da scola media cumpiglian la scola chantunala grischuna a Cuira (sco scola da referenza) e las scolas medias privatas ch'èn francadas en las regiuns sco partenaris impurtants. Quest model collegial tenor il concept da scola media da l'onn 1996 è sa cumprovà e duai vegnir cuntinuà.

Differentas scolas medias privatas han cun dretg investà ils onns passads en lur infrastruttura ed han adattà quella a las pretensiuns actualas. Cun realisar il concept general preschent duai vegnir construida en la zona «Plessur» er per quels giuvenils che frequentan la scola chantunala da Cuira l'infrastruttura necessaria che correspunda a las pretensiuns actualas.

2. Metter a disposiziun a la scola chantunala ina infrastruttura che correspunda a las pretensiuns actualas

a) La scola chantunala dovra dapli locals d'instrucziun

La scola chantunala existenta a la «Halde» è vegnida concepida per var 700 scholaras e scholars. Perquai ch'il dumber da scholaras e scholars è creschì ils onns passads fin a 1525 (actualmain importa el var 1350), sto la scola vegnir manada actualmain en plirs lieus. Quai n'è a lunga vista betg da responsar tant or dal puntg da vista da la scola sco er dal manaschi. Il fatg ch'ils giuvenils han da dumagnar tranter las leziuns roschadas da grondas distanzas ha in effect negativ sin il manaschi da scola. Questa greva mancanza po mo vegnir eliminada cun ina concentraziun da la purschida da scola. Pervi dal dumber da scholaras e scholars e pervi da las furmas d'instrucziun midadas exista in basegn acut da locals supplementars che pretenda construcziuns novas.

*b) Emprima proposta da la planisaziun:
sanar ils edifizis existents e construir
edifizis supplementars tar l'anteriur se-
minari da magisters*

Il cumenzament han las lavurs preparativas già l'intent da sanar la scola chantunala existenta «Halde», l'anteriur seminari da magisters ed ils stabiliments da sport «Sand» e da construir en la regiun «Plessur» – tar l'anteriur seminari da magisters – ils edifizis supplementars necessaris.

Igl era enconuschent ch'ì dettia in basegn d'agir urgent pervi dal stadi architectonic nausch da la scola chantunala – ella è vegnida construida la fin dals onns 60 ed il cumenzament dals onns 70 – e ch'ìl manaschi avess pudì vegnir garantì mo grazia a lavurs da mantegniment voluminusas annualas. Parts da la fatschada d'atschal èn magliadas da la ruina ed ils tetgs plats cumprais lur cucherass n'èn betg pli ermetics. L'aua ch'è penetrada en l'edifizì ha donnegià las installaziuns internas e bagnà l'isolaziun da l'edifizì. L'enviern èn ils locals d'instrucziun freids malgrà custs da stgaudament fitg auts, e quai pervi da l'isolaziun insufficienta. Scleriments han plinavant mussà che las stupadiras cuntengnan bifenils policlorads toxics (PCB).

c) Enconuschientschas en la fasa da planisaziun pledan per ina concentraziun da l'infrastructura en la regiun «Plessur»/«Sand»

Scleriments pli profunds han mussà che ina sanaziun da la scola chantunala «Halde» saja pussaivla, ma ch'ella saja colliada cun custs fitg gronds. Ina disfatga da l'edifizì fin sin ils mirs fiss inevitabla, e perfin

ils mirs stuessan vegnir reparads per part e nettegiads areguard il PCB. Igl è però er sa mussà en il decurs da la planisaziun ch'ì saja da princip pussaivel da concentrar l'infrastructura da la scola chantunala en la regiun «Plessur»/«Sand», nua che sa chattan già l'anteriur seminari da magisters ed ils stabiliments da sport.

L'examinaziun da la realisabladad, l'integraziun dals aspects da las finanzas, da la scola, dal manaschi e dals aspects che concernan ils locals sco er ina cumparegliaziun da las variantas «sanaziun «Halde» e «Plessur» cun edifizis supplementars» e «concentraziun en il territori Plessur» ha mussà che la concentraziun da l'infrastructura en il territori «Plessur» è da preferir.

Decisiv per quest resultat è stà tranter auter:

- che la concentraziun da l'infrastructura eliminescha sco unica varianta las midadas da lieu tranter singulas lecziuns, quai ch'è dischavantagius per il manaschi da scola;
- che la sanaziun da la scola chantunala «Halde» na vegn betg giuditgada sco raschunaivla or dals puntgs da vista economics e dal manaschi;
- che provisoris chars (cun in lieu da scola supplementar) ston vegnir construids per pudair mantegnair il manaschi da scola durant la sanaziun da l'edifizì «Halde»;
- ch'ìl manaschi da scola cun ils differents lieus vegn disturbà considerablain en questa fasa.

La regenza, la cumissiun dal cussegl grond ed il parlament han examinà detagliadamain quests puntgs da vista. Suentar avair ponderà intensivamain ils avantatgs ed ils dischavantatgs èn els s'expri-

mids – betg mo pervi da motivs da la scola, mabain er pervi da motivs dal manaschi e da las finanzas – da renunziar ad ina sanaziun da la scola chantunala «Halde» e da dar la preferenza al concept general «Plessur».

3. La scola chantunala en il territori «Plessur» – ina schanza per in center da furmaziun modern a favur da la giuventetgna

Il cussegl grond è, ensemen cun la regenza, da l'avis che la schanza ch'exista actualmain stoppia vegnir nizzegiada e che ina infrastruttura confurma al temp stoppia vegnir messa a disposiziun per la scola chantunala en la regiun «Plessur»/«Sand». In tal center da furmaziun che correspunda a las pretensiuns actualas serva al bainstar da la giuventetgna.

a) La concentrasiun da la scola chantunala tenor il concept general è raschunavla

La concentrasiun da l'infrastruttura da scola ha plirs avantatgs:

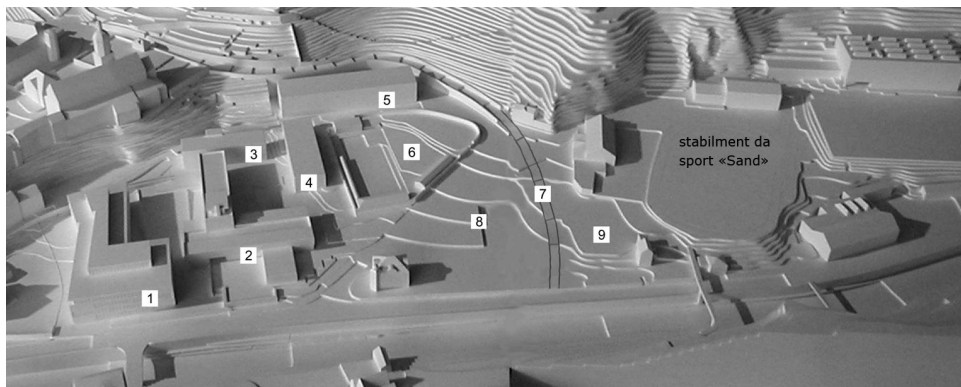
- Las dischlocaziuns actualas tranter ils differents lieus che custan bler temp crodan per ils giuvenils e per las persunas d'instrucziun; l'identificaziun cun la scola vegn augmentada.
- La dischlocaziun da la via da S.Luzi augmenta la segirezza da traffic e cunzunt la segirezza dals giuvenils che na vegnan betg pli ad esser exposts als privels d'accident actuals.
- La concentrasiun promova ina direcziun effizienta da la scola ed augmenta la flexibilitad.

- Ella facilitescha in'avertura che tegna quint da las persunas impedidas.
- Ella po vegnir realisada senza provisoris. Fin a la retratga da las localitads novas resta il manaschi da scola mantegnì en la scola chantunala.
- Ella è favuraivla sut ils aspects finanzials. Las calculaziuns mussan ch'ils custs d'investiziun per realisar il concept general preschent sa differenzieschan strusch da las autras variantas, ma ch'ils custs da manaschi annuals pereinunter èn per var in milliun ed uschia cleramain pli bass.
- Mintga altra varianta che pudess prender la piazza dal concept general preschent, sche quel na vegniss betg realisà, na schlia betg ils problems dal manaschi da scola cun plirs lieus ed avess ultra da quai per consequenza custs da sanaziun fitg gronds.

b) Projects da construcziun per 1200 fin 1300 scholaras e scholars

En in'emprima fasa duai vegnir construi in edifizii nov en la regiun dal Constantineum actual. Planisà è plinavant da sanar la chasa Cleric (l'anterior seminari da magisters) sco er ils stabiliments da sport, da dischlocar la via da S. Luzi e da realisar la construcziun nova da la cafeteria, da la mediateca sco er da l'aula. Pli tard ston vegnir construids en la regiun dal Münzweg ils locals d'instrucziun ch'èn anc necessaris. Ils onns 2009/10 duessan questas lavurs esser terminadas. Cun la citad da Cuira vegn elavurada in'avertura da l'implant da scola optimala per il traffic. Il bogn liber «Sand» da la citad da Cuira resta mantegnì sco enfin ussa.

Foto dal model

Legenda:

1	project Constantineum, construcziun nova, 1. fasa da construcziun	5	tract da classas al Münzweg, construcziun nova, 2. fasa da construcziun tenor conclus dal cussegl grond
2	chasa Cleric, anteriur seminari da magisters, sanaziun, 1. fasa da construcziun	6	bogn liber «Sand», citad da Cuira
3	tract da las scienzas naturalas existent, retratga 1999	7	via da S. Luzi dischlocada
4	mensa, medioteca, construcziun nova, 1. fasa da construcziun	8, 9	surfatscha da reserva per eventuals engrondiments posteriurs

La scola chantunala na duai betg avair – sco che quai è formulà en il concept da scola media – in effect da concurrenza sin las scolas medias regiunalas. Il basegn da locals è perquai accordà cun il basegn da l'intschess actual cumpiglià da la scola chantunala. Resguardads èn ils dumbers da naschientschas che tschessan e las messiras da spargn concludidas dal cussegl grond. Perquai è il concept general concepì per 1200 fin 1300 scolaras e scholars.

c) La basa dal dretg da planisaziun è stgaffida

Las votantas ed ils votants da la citad da Cuira han acceptà ils 24 da november

2002 las adattaziuns dal plan da zonas e dal plan general da furmaziun ch'èn necessarias per realisar il concept general.

d) Il concept general vegn realisà en etappas

Il concept general vegn realisà en etappas. Il cussegl grond vegn a concluder d'avart il dumber definitiv da locals d'instrucziun che ston vegnir construids avant il cumenzament da la segunda etapa (ve-sair «b. Projects da construcziun per 1200 fin 1300 scolaras e scholars»). Quest proceder n'è betg mo giustifitgà considerond il volumen d'investiziun da 98 milliuns francs. Anzi garantescha el che decisziuns

da la politica da furmaziun sco er svilups demografics dals proxims onns vegnian resguardads ed integrads en il dimensiunament definitiv.

e) Ils custs per investiziuns progressivas en repartids sin plirs onns

La realisaziun dal concept general vegn a chaschunar investiziuns d'ina autezza da var 98 milliuns francs. Questas investiziuns vegnan dentant repartidas sin plirs onns e dattan er impuls a l'economia. Il plan da finanzas prevesa la suandanta repartiziun dals custs totals: l'onn 2004 en previs var 7,9 milliuns francs, l'onn 2005 var 15,6 milliuns francs, l'onn 2006 var 22,0 milliuns francs, l'onn 2007 var 20,2 milliuns francs, l'onn 2008 – tut tenor il conclus dal cussegl grond areguard ils locals d'instrucziun che ston anc vegnir construids en la segunda etappa – fin var 21,2 milliuns francs, l'onn 2009 var 8,75 milliuns francs e l'onn 2010 var 2,45 milliuns francs. L'onn 2010 duai la realisaziun dal concept general vegnir terminada.

f) Tge succeda cun la scola chantunala existenta «Halde»?

Durant il temp da construcziun serva l'edifici existent al manaschi da scola da la scola chantunala fin a la retratga dals locals novs. Suenter ch'il lieu d'enfin uss è vegni bandunà, succeda – previsiblamain l'onn 2009/10 – la disfatga da l'edifici.

Davart l'utilisaziun posteriura da l'areal «Halde» – sin quel sa chatta er il bain cultural protegì S. Steffan – n'èsi anc vegni decidì nagut. Actualmain è quest areal assegnà ad ina zona per edificis e stabili-

ments publics, nua che dastgan vegnir construids mo edificis e stabiliments che servan a la publicitad. In'eventuala midada da zona stuess vegnir suttamessa a las votantas ed als votants da Cuira ed alura a la regenza.

4. Proposta

Il cussegl grond ha tractà il concept general da la construcziun nova e da la sanaziun da la scola chantunala da Cuira e l'ha approvà cun 83:0 vuschs. El As fa cun 78:3 vuschs la proposta d'acceptar il credit d'impegn.

Nus As proponin, charas conburgaisas e chars conburgais, d'acceptar quest project da votaziun.

En num dal cussegl grond:

Il president dal cussegl grond: *Hans Telli*

L'actuar: *Claudio Riesen*

Project da votaziun

Construcziun nova e sanaziun da la scola chantunala da Cuira

Conclus dal cussegl grond dals 11 da favrer 2004:

1. Il concept general «construcziun nova e sanaziun da la scola chantunala da Cuira», concepì per 1200 fin 1300 scholaras e scholars, vegn approvà.
2. Per exequir il concept general «construcziun nova e sanaziun da la scola chantunala da Cuira» vegn concedì in credit d'impegn d'ina summa brutta da 98'100'000.– francs (stadi dals custs da l'avrigl 2003). En cas d'ina midada da l'index dals custs da construcziun sa mida quest credit correspundentamain.
3. La regenza vegn autorisada – en il rom dal credit concedì – da far midadas vi dal concept general e vi da projects da construcziun, sche quai s'impona pervi da motivs dal manaschi e pervi da motivs pedagogics, architectonics u economics. Il credit d'impegn na dastga betg vegnir surpassà tras quai.
4. Sin basa da l'artitgel 16 cifra 4 da la constituziun chantunala è il conclus tenor la cifra 2 suttemess a la votaziun dal pievel.
5. Per realisar il concept general vegn procedì en las suandantas etappas:
 - a) Tar l'emprima etappa tutgan en spezial la construcziun nova dal Constantineum, la sanaziun da la chasa Cleric, la sanaziun dals stabiliments da sport «Sand», la dischlocaziun da la via da S. Luzi, las novas construcziuns da la cafeteria, da la mediateca e da l'aula inclusiv l'acquist dals bains immobigliars sco er la terminaziun da la planisaziun generala.
 - b) Tar la segunda etappa tutgan la construcziun nova dals ulteriurs locals d'instrucziun al Münzweg. Avant che la segunda etappa vegnia realisada, sto vegnir suttemessa al cussegl grond ina missiva separada tar la deliberaziun concernent l'infrastructura che sto anc vegnir construida. La missiva mussa en spezial il stadi dal project e resguarda ils resultats dal scleriment concernent il gimnasi inferior.
6. La regenza exequescha ils conclus.

Votar è pli simpel che quai ch'ins pensa!

Sche Vus essas absenta u absent la dumengia da votaziun u sche Vus duessas esser impedida u impedì da votar a l'urna, avais Vus las sequentas pussaivladads da prender part a la votaziun:

1. Votaziun anticipada

Er en Vossa vischnanca avais Vus la pussaivladad da votar durant almain dus dals davos quatter dis avant il di da votaziun, u

- da votar a l'urna
u
- da consegnar il cedel da votar en ina cuverta serrada ad in uffizi communal.

2. Votaziun per corrispondenza

- Ils documents necessaris (cuverta da risposta, cuverta da votar) obtegnais Vus automaticamain da la vischnanca.
- La cuverta da risposta u l'attest da votar stuais Vus **suttascriver** en scadin cas, autramain n'è Voss cedel betg valaivel.
- Plinavant avais Vus duas pussaivladads da votar per corrispondenza: Vus surdais la cuverta da risposta a la **posta** u Vus mettais la cuverta en ina **chascha da brevs da l'administraziun communal inditgada da la vischnanca**. En domadus cas avais Vus d'agir a temp per che la cuverta da risposta arrivia a l'administraziun communal fin **il pli tard a las 12.00 dal di avant la dumengia da votaziun**.

Vossa chanzlia communal As vegn a responder tuttas dumondas en connex cun la votaziun anticipada e la votaziun per corrispondenza. Legiai per plaschair er las publicaziuns uffizialas.